

N:o 5.

Ank. till Riksd. kansli den 16 april 1891, kl. 3 e. m.

Första Kammarens första tillfälliga utskotts utlåtande n:o 2, i anledning af motion om skrifvelse till Konungen angående meddelande af föreskrifter rörande utarrendering af vissa lägenheter vid statens jernvägar.

Uti en inom Andra Kammaran väckt motion (n:o 45) har herr *Carl Gustaf Andersson* i Skeenda föreslagit, det Riksdagen för sin del behagade besluta att i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, att Kongl. Maj:t täcktes vidtaga åtgärder, så att vid de lägenheter vid statens jernvägsstationer, som uthyras till enskilda personer, vare sig för servering åt resande eller eljest, måtte från och med nästa år eller, så snart ske kan, den anordning vidtagas, att dessa statens lägenheter uthyras för hvarje gång för en tid af högst trenne år och sålunda, att dessa arrenden offentligen kungöras, på det allmänheten må blifva i tillfälle att afgifva anbud, dervid godkänd borgen skall aflemnas för arrendevilkorens rigtiga fullgörande.

Till stöd för sitt förslag har motionären anført följande:

»Bland utarrenderade lägenheter, tillhöriga statens jernvägar, synas mig arrendeafgifterna för restaurationslokalerna ej vara till fyllest inkomstbringande. Vid de större jernvägsstationerna, hvarest de resande vid olika tider intaga sina måltider samt ofta tillbringa natten, måste inkomsten för hyresmannen vara rätt god och ej stå i förhållande till det ringa hyresbelopp han erlägger, ett belopp, som ej ens är tillräckligt för reparationskostnaden per år. Måne ej större inkomst kunde erhållas, om utarrende-

randet af dessa lokaler skedde genom anbuds infordrande? Den enda invändning, som häremot kunde göras, vore den, att trafikstyrelsen uthyrat dem till detta billiga pris, på det att den resande allmänheten skulle få intaga sina måltider för godt pris. Att så icke är förhållandet, är dock allmänt känt, och jag är öfvertygad om, att blifvande arrendator skall blifva nöjd med att hålla samma pris som de nuvarande, om ock arrendesumman skulle fördubblas.

Statens jernvägar hafva hittills i ekonomiskt hänseende ej lemnat särdeles lysande resultat, och någon tillökning i inkomsterna skulle dock uppstå genom införande af förändradt utarrenderingssätt.»

Andra Kammarens tredje tillfälliga utskott, till hvars behandling motionen varit öfverlemnad, har i deröfver afgifvet utlåtande (n:o 7), efter det utskottet redogjort för behandlingen inom Andra Kammarerna af en vid 1887 års riksdags senare sammanträde af samma motionär väckt, lika lydande motion, samt meddelat ytterligare af utskottet inhemtade upplysningar i ämnet och framlagt en från jernvägsstyrelsen erhållen promemoria angående de vilkor, hvarpå samtliga restaurationer och hotell vid statens jernvägar äro upplåtna, vidare sig utlåtitt:

»I likhet med 1887 års B-riksdags utskott har utskottet ansett riktigt, att kongl. jernvägsstyrelsen vid lägenheternas utarrenderande och restaurationsrättigheternas upplåtande i första rummet tänkt på den resande allmänhetens fördelar och på upprätthållandet af god ordning och i andra rummet på den direkta inkomst, som genom arrendeafgiften skulle beredas jernvägen, så mycket mer, som denna i alla fall blefve en obetydlighet i jämförelse med de genom sjelfva persontrafiken inflytanle medlen. Att kongl. jernvägsstyrelsen öfver hufvud taget lyckats att tillfredsställa den resande allmänhetens fordringar i det ifrågavarande afseendet, torde vara erkänt och uttaladt från olika håll, om ock motionären tyckes hafva gjort en annan erfarenhet, dock utan att anföra skäl för sitt påstående härom.

Likaså delar utskottet de uti 1887 års betänkande uttalade farhågorna, att i allmänhet icke lägenheternas utarrenderande lämpligen kunde bindas genom kontrakt på längre tid, exempelvis tre år, såsom motionären föreslagit, då kongl. jernvägsstyrelsen måste hafva i sin hand att omändra tåganordningarne, oberoende af uppgörelser med hotellegare och restauratörer, och då äfven i öfrigt ett hastigt ingripande af jernvägens tjänstemän och eventuellt afskedande af lägenheternas innehafvare ej böra vara uteslutna, för den händelse sådant visade sig önskligt för vinnande af hufvudmålet med lägenheternas utarrenderande: den resande allmänhetens betjenande utan att god ordning störes.

Emellertid har utskottet vid genomgåendet af de uti bilagan upptagna arrendeafgifterna icke kunnat undgå att fästa sig vid deras jemförelsevis låga belopp äfven på sådana stationer, der omsättningen är ganska betydlig. Utskottet är, liksom motionären, af den öfvertygelse att på flere af stationerna, särskildt på de större, icke obetydligt högre arrendebelopp skulle kunna betingas utan att det ofvan nämnda hufvudmålet blefve tillbakasatt, och anser att önskligt vore att i allmänhet vid utarrenderandet af lägenheter, och särskildt af de större bland dessa, offentlig kungörelse användes, på det allmänheten måtte blifva i tillfälle att afgifva anbud, dock utan skyldighet för kongl. jernvägsstyrelsen att antaga det högsta anbudet, derest omständigheterna i speciella fall gjorde detta mindre lämpligt. Utskottet anser likväl, att utfärdandet af någon allmän föreskrift i detta hänseende ej vore att förorda, och anser ej tillräcklig anledning vara anfordrad för att genom skrivelse till Kongl. Maj:t söka åstadkomma ändring i det sätt, hvarpå kongl. jernvägsstyrelsen bestämt öfver utarrenderandet af hotell- och restaurationslägenheterna vid jernvägarne.

På grund af hvad anfordradt blifvit, hemställer utskottet, att motionen icke må till någon åtgärd föranleda.»

Andra Kammaren, som den 19 sistlidne mars företog ärendet till af, görande, har deremot, enligt till Första Kammaren aflåtet protokollsutdragafslagit dess tillfälliga utskotts hemställan och bifallit hvad herrar E. J. Ekman och A. G. Olsson i Frösvi föreslagit i deras vid utskottets utlåtande fogade reservation, hvori hemställes, att Andra Kammaren måtte besluta att i skrivelse till Kongl. Maj:t anhålla, att Kongl. Maj:t täcktes vidtaga åtgärder, så att vid de lägenheter för hotell- och restaurationsrörelse vid statens jernvägsstationer, som uthyras till enskilda personer, måtte från och med nästa år eller, så snart ske kan, den anordning vidtagas, att nämnda lägenheters utarrendering måtte offentligen kungöras och anbud infordras, dervid godkänd borgen skall ställas för arrendevilkorens rigtiga fullgörande, tillkommande det jernvägsstyrelsen att pröfva icke blott de gjorda anbuden utan ock arrendatorernas lämplighet.

Efter emottagandet af Andra Kammarens ofvannämnda protokollsutdrag, har Första Kammaren hänvisat ärendet till sitt första tillfälliga utskott; och får utskottet, på det af Andra Kammarens tillfälliga utskott anförda skäl, och då, enligt utskottets öfvertygelse, ifrågavarande angelägenhet bäst handhafves, om åt jernvägsstyrelsen fortfarande som hittills öfverlemnas att utan några för styrelsen bindande bestämmelser om sättet för upplåtande af

de i motionen, omförmälda lägenheter, derom draga försorg på sätt styrelsen finner lämpligt, hemställa,

att Första Kammaren icke måtte biträda Andra Kam-
marens beslut.

Stockholm den 13 april 1891.

På utskottets vägnar:

L. W. S. LOTHIGIUS.